

JAK UTOPIT DOKTORA BÉMA

PROČ SE NEJPOPULÁRNĚJŠÍ ČESKÝ POLITIK STAL PSANCEM

TEXT BOHUMIL PEČINKA FOTOMONTÁŽ JAN IGNÁC ŘÍHA

Až na některé detaily nepřinesl přepis odposlechů mezi exprimátorem Bémem a podnikatelem Janouškem, zveřejněný minulý týden v MF Dnes, nic nového. **PŘESTO TO BYL ŠOK:** před vašimi očima běžel celovečerní film, v němž se v té době nejpopulárnější politik v zemi domlouvá se svým přítelem jazykem kompliců z pražského podsvětí. Proč se Bém politicky utopil ve světě, který měl spasit? →

PO PŘEČTENÍ některých prepisů rozhovorů si člověk vybaví nedávno vydané paměti britského premiéra Tonyho Blaira, který měl systematickou smůlu na některé své spolupracovníky, až to vyvolávalo dojem, že nejde o pech, ale chybu osobnosti, jež k němu přitahovala určité typy lidí. Mezi Blairem a Bémem je však jeden zásadní rozdíl.

ŽIVIT SE BÉMEM

Když britský politik nastupuje do tak významné funkce, zveřejní světu okruh svých poradců, kteří mu zpracovávají podklady a vedou za něj někdy i hodně nepříjemná jednání na hraně zákona. Ano, politici musejí často řešit velmi špinavé věci. Ne proto, že by je to přitahovalo, ale protože je to součástí jejich politické agendy jako vedlejší produkt společenských a mezistátních konfliktů.

Hlavním úkolem takového poradce je odvést maximum práce pro svého šéfa a krýt mu záda. Nepsanou odměnou je, že když za čtyři roky odejde z veřejné sféry, může využít svých kontaktů a znalostí v soukromém sektoru, kde se mu dostane finanční satisfakce.

Problémem Pavla Béma (a Miroslava Kalouska, Mirka Topolánka, Jiřího Pospíšila a dalších) je, že si svého času za hlavního poradce vybrali lidi (Richard Háva, Marek Dalík, Roman Jurečko), kteří však formálně poradci nebyli. Místo aby měli kancelář hned vedle „svých“ politiků a byli alespoň minimálně kontrolovatelní, stáli v pozadí, vlastnili různé firmy a prodávali své vazby na příslušného politika.

Stručně řečeno, kdyby většinu telefonických hovorů dělal Pavel

POZASTAVUJI SVOJE ČLENSTVÍ V ODS. A vynořím se až za půl roku, až se vše vyšetří, řekl v pondělí Pavel Bém.

litických stran i byznysu navázaného na stát. Byl uvnitř i vně a neformálně si privatizoval stát. Navíc překročil i běžně tolerované hranice, když si začal hrát na Boha – zakládal a sponzoroval nové politické strany a měl tajné podíly v důležitých firmách a médiích.

Navíc podle svědectví mnoha lidí přestalo mít takzvané vypalování firem ucházejících se o státní zakázky klasickou podobu obálek a kuffíků. Místo toho nastupovaly sebevědomé nabídky na podíly ve firmách, což zvedlo některé podnikatele ze židle.

V určité chvíli však Roman Janoušek neunesl tlaky a protitlaky systému, jež sám vytvořil. Nezřízené pití v kombinaci s oparem z bílého prášku z něj vytvořilo chodící problém, který musel v jednu chvíli explodovat. Nako-

nec se tak stalo minulý pátek během dopolední honičky s pražskou policií.

Jestliže jsme před měsícem v Reflexu kladli řečnickou otázku, kdo se stane univerzálním viníkem společenské frustrace posledních let, máme dnes hlavního adepta, na jehož hrobě se rádi vyřídí všichni, od policistů přes politiky až po novináře. Zdálo se to bude zdát jako kampaňovitá a nefér vůči jednomu člověku. Nebude to však nezasloužené.

ZLATÉ DÍTĚ

Proč si Pavel Bém vlastně vybral politiku, když se do roku 1997 prezentoval výhradně jako protidrogový expert a nic nenapovídalo, že by měl o politický svět větší zájem?

Odpověď: hledal si prkna pro své veřejné angažmá. Když po sarajevském atentátu koncem roku 1997 odešla z pražské ODS celá jedna garnitura, vtáhl ho jeho vrstevník Jan Zahradil do komunální politiky a na podzim 1998 se stal starostou Prahy 6.

Už tehdy projevoval své typické sklony: tisíce koníčků, aktivity... A kupodivu většinu z nich stíhal. Jak se později ukázalo, bylo to i díky neformálnímu poradci Janouškovi, od něhož „dostával noty“, jak zní už legendární věta z odposlechů. Současně při tom žil své paralelní světy s paralelními přáteli, kteří o sobě nevěděli. Bém

měl svůj svět lékařů, svět horolezců, svět lobbistů, rodinný svět a nakonec i svět politiků, přičemž se zdálo, že ho poslední oblast zajímá nejméně. I proto se mnohým zdála jeho veřejná vystoupení tak prázdná, což nekorespondovalo s jeho nepopíratelnou inteligencí.

Bém jen nepatřil k těm, kteří si sednou v hospodě a začnou se bavit o politice jako jiní o fotbalu. Politika pro něj byla způsob, jak zúročit vlastní inteligenci a udělat díru do světa.

Dnes je ta díra tak velká, že mu to v příštích třiceti letech znesnadní normální fungování v civilním životě.

MEDEA KULTUR

Není jisté, kdy se spojily Bémovy cesty s Romanem Janouškem. Faktem je, že si ho někteří úředníci pamatují už na radnici v Praze 6.

K jejich prvnímu setkání zřejmě došlo v prostředí Janouškovy firmy Medea Kultur, sídlící na Václavském náměstí v paláci Blaník. Tato instituce tehdy pořádala protidrogová vystoupení v celé republice, na což dostávala státní dotace. Kromě Béma dostal Janoušek do své stáje i vlivného novináře a pozdějšího ministra vnitra Radka Johna.

Spekuluje se, že jejich vysoké honoráře za protidrogová vystoupení byly jakýmsi legálním úplatkem, zajišťujícím vliv v jednom případě na pozdější politická rozhodnutí, ve druhém na vysílané reportáže na TV Nova.

Po komunálních volbách v roce 2002 došlo ke zvláštnímu paradoxu. Vedení ODS se obávalo, že vládnoucí garnitura na pražském magistrátu, reprezentovaná jmény Bürgermeister, Dvořák nebo Blažek, strhne hospodaření největšího českého města do korupčního bahna, a proto byl na kandidátku dosazen právě Pavel Bém – člověk se skvělou pověstí, mimořádnou inteligencí a čistými rukama. Na podzim 2010 pak odešel jako muž se zničenou pověstí, který zatížil Prahu hypotékami z předražených veřejných zakázek.

HRY NA BOHA

první čtyři roky se zdálo, že Bém v čele Prahy úspěšně minimalizuje vliv staré magistrátní gardy a vede město k větší otevřenosti. Jméno Janoušek bylo tehdy neznámé.

Když jsem se svým kolegou na podzim 2005 napsal knihu, kde jsme popsali určitý způsob zadávání veřejných zakázek v Praze a spojili ho se jménem Janoušek, přišel za námi tehdejší Bémův poradce a vyjeveně se nás ptal, kdo to vlastně ten Janoušek je.

Janoušek fungoval jako Bémův „kontaktman“ pochopitelně už tehdy, ale systém Janoušek se naplno projevil až po volbách na podzim 2006, kdy Pavel Bém (a byl to tehdy hlavně jeho úspěch) získal v Praze neuvěřitelných 54 procent hlasů. Právě

po roce 2006 nabíhají rozhodující veřejné zakázky, které dnes limitují pražskou politiku.

Následně „hry na Boha“ nemohly fungovat donekonečna. Navíc Bém odmítal každé upozornění ze strany přátel, stejně jako neslyšel množství se kritiku médií. Ke zřetelnému zlomu došlo na podzim 2008, kdy Bém s Janouškem v zádech podlehl představě, že by mohli stanout v čele ODS místo Mirka Topolánka. Tehdy se obě strany začaly vzájemně špehovat a udávat médiím, přičemž dočasně navrch měla Topolánkova garnitura.

Během několika měsíců musely odejít z vrcholné politiky oba tábory a zůstala po nich pachut srovnatelná s odchodem dalšího politického miláčka veřejnosti, Stanislava Grosse.

RANDÁK BOYS

Skandál s odposlechy má svou obsahovou i formální část. V té faktické rovině je nutné se ptát státních orgánů, jež odposlechy (se souhlasem soudu) organizovaly, proč nepředaly své důkazy speciálním vyšetřovatelům. Anebo předaly? Jak vyšetřování skončilo a proč? Pokud se tohle nedozvíme, nemůžou politici získat zpět důvěru veřejnosti.

Jinou věcí je, že aféra Bém – Janoušek, zveřejněná v MF Dnes, je jen jedním ze článků dlouhého řetězu indiskrecí, které se namísto prošetření a soudního pojednání objevují v médiích. Za částí z nich stojí skupina kolem bývalého šéfa rozvědky Karla Randáka, jenž je už řadu měsíců nejvlivnějším šéfredaktorem v zemi, protože v podstatných věcech určuje agendu

řady médií zleva doprava. Jako lidský štít si před sebou postrkuje Nadační fond proti korupci Karla Janečka, což je jenom znamenité alibi, jak skrýt, že v případě Randáka jde o politiku, a tudíž nefalšovaný boj o moc, přičemž Janeček zde působí jako užitečný idiot.

Jinak řečeno, Randák svůj boj proti vládě provozoval už před Janečkem a určitě tak bude činit i po něm. To, že rozkryl poměry na pražském dopravním podniku, je chvályhodné, ale současně by to nemělo maskovat, že do politiky systematicky tahá pološpionážní metody politického boje. Českou politiku to může změnit k nepoznání, což ho přiřazuje do stejné kategorie jako „neformálního poradce“ Romana Janouška, jen s jiným odstínem.

MÁME VÁS RÁDI, PANE BÉM

„Podporujeme pana Béma, aby vydržel, aby byl. Myslím, že když se nás tu sejde hodně, tak to budou hlasy do plusu a tak to má být,“ shrnul Martin Zoumar občanskou výzvu herců, kteří „mají rádi politika Pavla Béma“. Přišel tenkrát na magistrát osobně Sámer Issa o berlích, dorazily modelky a také imitátor. V květnu to budou dva roky a všechno je jinak.

„Umělci a herci vás mají rádi, pane Bém,“ shrnula tenkrát při té příležitosti mluvčí akce, Turkyně Anife Vyskočilová, mezi české umělce nominovaná za manželství s českým hercem. A Pavel Bém tenkrát pochvalně reagoval na to, že „v čase, kdy čelíte kauzám a pseudokauzám, jste vystaven stále negativní energii, je tohle velmi pozitivní věc.“ „Užívám si optimismu, podpory si vážím, je úterý ráno, krásný den,“ řekl primátor 18. května téměř před dvěma lety na prahu nových voleb, kdy Občanskou iniciativu na svou podporu z rukou umělců přímo v budově pražského magistrátu převzal.

Trvá vaše podpora Pavlu Bémovi? ptáme se dnes některých z těch, kteří tam tenkrát jako jeden muž stáli: „Proč se ptáte? Proč? To je dva roky. Měl jsem k tomu tehdy osobní důvody,“ uvádí dnes herec Martin Zoumar, v roce 2010 vystupující v Bémově volební reportáži. Video najdete na www.reflex.cz

Takzvané celebrity, které v roce 2010 podpořily Pavla Béma

Modelka VLAĐKA ERBOVÁ

„Z mé strany to byl přátelský akt, stýkala jsem se osobně s ním, jeho synem i jeho ženou. Znáám ho tedy jako člověka, kamaráda, ne jako politika. A jako politika ho tedy hodnotit ani nebudu.“

Herec ZDENĚK PODHŮRSKÝ

„Samozřejmě že Pavla Béma už dnes nepodporuji. V té době jsem ho párkrát osobně potkal a působil velmi pozitivně, tak, že jsem věřil, že bude dělat správné věci. Pár kamarádů, kolegů, se mě tenkrát zeptalo, zda bych se k jeho podpo-

ře přidal, a mně to přišlo rozumné. Když dnes vidíte, co je to za špinu, mrzí mě to. Je to ale stejné, jako když jdete volit nějakou politickou stranu a ona pak selže.“

Zpěvák SÁMER ISSA

„Sleduji, co se právě kolem bývalého primátora Pavla Béma děje, a ty věci vypadají bláznivě. V roce 2010 jsme ale nic nevěděli a ani dneska, tuším, nevíme jistě všechno. Spletl jsem se, bohužel to asi bylo špatné místo a špatný čas, kde jsem se tehdy vyskytl. Přijště budu asi víc přemýšlet, než někoho takto pod-

Tanečnice a herečka ANIFE VYSKOČILOVÁ

„Ano, já ho podporuji. Historicky udělal pro Prahu vůbec nejvíce, podporoval umělce, za to jsme mu byli vděční. Chtěla jsem mu tenkrát, když odcházel z funkce primátora a byl to nejlepší primátor, poděkovat. Co dělal mimo, s kým si telefonoval a jak, to mě nezajímá.“